

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

ارزیان محیط زیست علمت

ارزیابی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری در موزه میراث روستایی گیلان

مانی طالبی^{۱*}، زهرا جمشیدی صالح^۲

چکیده:

موزه‌های روستایی، زیرمجموعه‌ی اکوموزه‌ها و موزه‌های فضای باز می‌باشند که جلوه تمدن و فرهنگ روستایی را در محیط طبیعی باز می‌نمایانند. موزه‌های روستایی با انتقال آثار و بناها با مقیاس واقعی و قرارگیری در بستری مشابه وضعیت اولیه، شکل می‌گیرند. موزه میراث روستایی گیلان نیز نمونه‌ای کوچک اما واقعی، از نحوه زندگی و فرهنگ سنتی روستاهای گیلان است. بخش معماری این موزه، مجموعه‌ای است که قدمت بناهای آن به طور متوسط به ۱۵۰ سال می‌رسد. هدف موزه میراث روستایی گیلان، تنها انتقال بناهای روستایی نیست، بلکه حفظ فرهنگ بومی، فن ساخت و دانش نانوشته‌ای است که در روستاهای گیلان وجود داشته است. از طرفی پروفیسور دیوید دو هان، مدیر موزه‌ی آیرون بریج، در بررسی‌های خود ثابت کرده است که جذب بازدیدکنندگان و گردشگران به موزه‌ها دارای یک چرخه‌ی منظم است که شامل رشد اولیه‌ی بالای گردشگران، یک دوره‌ی اوج و سرانجام یک سیر نزولی سریع و تنزل به وضعیت کمابیش ثابت می‌باشد و به نظر می‌رسد که این چرخه، صرف نظر از شرایط محلی و ملی یا زمانی، چرخه‌ی یکسان و فراگیر است. او در این باره برای جلوگیری از چالش‌های پیش روی موزه‌ی میراث روستایی گیلان معتقد است که باید در ارائه‌ی تصویر و سیمای اولیه‌ی خود هشیار باشد و نگذارد که سیمای اولیه‌ی اش با تفریح و سرگرمی و جهانگردی و اقتصاد مخدوش شود. بدین منظور این پژوهش از طریق تکنیک AHP از ۱۵ کارشناس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و مسئولان این اکوموزه نظرسنجی به عمل آمده آورده است و اولویت راهکارهایی که در بلند مدت از یک سو چهره‌ی مردم شناسانه‌ی موزه را حفظ می‌کند و از سوی دیگر با سیر صعودی استقبال گردشگران مواجه می‌شود را تعیین کرده است. بر این اساس، مهمترین گزینه از شش گزینه‌ی انتخاب شده، احداث مهمانسرای جدید می‌باشد که عامل ماندگاری گردشگران می‌شود و گزینه‌ی توسعه جشنواره‌های محلی به عنوان یک فعالیت جانبی در رتبه آخر قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: موزه میراث روستایی، گیلان، اکوموزه، گردشگران، توسعه

(۱) مقدمه:

موزه‌های روستایی، زیرمجموعه‌ی موزه‌های فضای باز می‌باشند که جلوه تمدن و فرهنگ روستایی را در محیط طبیعی باز می‌نمایانند. موزه‌های روستایی با انتقال آثار و بناها با مقیاس واقعی و قرارگیری در بستری مشابه وضعیت اولیه، شکل می‌گیرند. موزه میراث روستایی گیلان در زمینی به مساحت حدود ۲۶۳ هکتار، در پارک جنگلی سراوان، واقع در کیلومتر ۱۸ جاده رشت-تهران قرار دارد. فکر تأسیس موزه، پس از زمین لرزه خرداد ۱۳۶۹ گیلان که روند تخریب بناهای سنتی را شدت بخشید، شکل گرفت. اما فاز

^۱ - کارشناس ارشد برنامه ریزی منطقه ای
^۲ - کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری

mani.talebi.so@gmail.com

z.jamshidisaleh@gmail.com